

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi auktorisoiduista kääntäjistä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä kesäkuuta 2007 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi auktorisoiduista kääntäjistä (HE 39/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Merja Leinonen, opetusministeriö
- ylitarkastaja Pirkko Sartoneva, Opetushallitus
- järjestösihteeri Helkky Halme ja lehtori Kaarina Hietanen, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
- toiminnanjohtaja Hanna Gorschnik, Kääntäjien ammattijärjestö ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— oikeusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki auktorisoiduista kääntäjistä, joka korvaisi nykyisen vuodelta 1989 olevan virallisista kääntäjistä annetun lain. Nykyisestä virallisen kääntäjän oikeuteen liittyvästä 70 vuoden ikärajoituksesta ehdotetaan esityksessä luovuttavaksi ja oikeus toimia auktorisoituna kääntäjänä ehdotetaan muutettavaksi määräaikaiseksi. Samalla voimassa oleva virallisen kääntäjän nimike muutettaisiin auktorisoiduksi kääntäjäksi.

Auktorisoidun kääntäjän järjestelmän toimeenpanoa ehdotetaan uudistettavaksi siten, että auktorisoitujen kääntäjien tutkintotoiminta sijoitettaisiin Opetushallitukseen ja auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta siirrettäisiin kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen yhteydestä Opetushallituksen yhteyteen. Myös auktorisoidun kääntäjän tutkintovaatimuksia uudistettaisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä sivistysvaliokunnan selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksen-

mukaisena. Ehdotus korvaa vuodesta 1989 voimassa olleen järjestelmän. Erityisesti lisäänty-

nyt kansainvälinen asiakirjaliikenne ja maahanmuutto ovat aiheuttaneet tarpeen tarkistaa virallista kääntämistä koskevaa lainsäädäntöä. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa laadukkaiden virallisten käännösten saatavuus Euroopan unionin virallisissa kielissä, maahanmuuttajakielissä ja keskeisissä Euroopan ulkopuolisissa kielissä. Auktorisoidun kääntäjän tutkintoa uudistetaan siten, että tutkintokielten kieli- ja kääntämistaidon lisäksi tutkinossa osoitetaan auktorisoidun kääntäjän ammatinharjoittamisessa tarvittava muu taito. Tutkinnon sisällöstä on tarkoitus antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta kannattaa uudistuksen peruslähtökohtaa, jonka mukaan auktorisoitujen kääntäjien järjestelmään kuuluvia eri toimintoja ei hajauteta, vaan järjestelmä säilytetään ehdotetussa toimintaympäristössä kokonaisuutena. Uudistuksen tavoitteena on tehostaa auktorisoitujen kääntäjien toimintaa, ja siihen pyritään muun muassa säätämällä oikeus toimia auktorisoituna kääntäjänä määräaikaiseksi.

Valiokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota muun muassa auktorisoitujen kääntäjien toiminnan valvontaan. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että ehdotetut toimenpiteet riittävät auktorisoitujen kääntäjien toiminnan valvonnan tehostamiseen.

Valiokunta korostaa sitä, että uudistetusta järjestelmästä on tiedotettava tehokkaasti sekä kääntäjille että käännöspalvelujen käyttäjille.

Valiokunnan mielestä on ensisijaisen tärkeää, että virallisilla kääntäjillä on asianmukaiset mahdollisuudet ylläpitää käännöstaitojaan. Vain riittävä ja tehokas täydennyskoulutus turvaa laadukkaat palvelut.

Yksityiskohtaiset perustelut

15 §. Oikeusministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia täydennettäväksi rekisterin käyttöä koskevalla lisäyksellä, jonka mukaan rekisteriä ylläpidetään myös sen varmista-

miseksi, että kääntäjäpalveluja tarvitsevat voivat varmistua auktorisoinnin voimassaoloajasta.

Pykälän 1 momentin kolmannen virkkeen mukaan tiedot on poistettava rekisteristä ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 2 kuukauden kuluttua siitä, kun auktorisointi on päättynyt tai peruutettu. Valiokunta painottaa sitä, että pääsääntöisesti tiedot on poistettava mahdollisimman pian. Käytännön hallintotyön kannalta valiokunta kuitenkin pitää perusteltuna asettaa määräaika, jonka kuluessa tiedot viimeistään on poistettava.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkintolautakunta voisi julkaista internet-verkkosivuillaan tiettyjä tietoja auktorisoiduista kääntäjistä. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Lakiehdotuksessa on kysymys edellä mainitussa laissa tarkoitetun viranomaisen ylläpitämästä henkilörekisteristä. Sen vuoksi ja oikeusministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa pykälässä säädettäväksi siitä, että poiketaan julkisuuslain 16 §:n 3 momentin säännöksestä. Valiokunta ehdottaa myös käytettäväksi suomenkielistä termiä yleinen tietoverkko.

22 §. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen 14 §:ssä tarkoitettu arviointirekisteristä poistetulla arvioijalla ei ole muutoksenhakumahdollisuutta hänen ollessaan tyytymätön viranomaisen rekisteristä poistamispäätökseen. Arvioijan kannalta kysymys on hänen ammattitoimintaansa kohdistuvasta rajoituksesta, vaikka arvioijan tehtävää voidaanakin pääosin arvioida perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä. Sen vuoksi ja oikeusministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa 22 §:ään lisättäväksi oikaisuvaatimuksen käsittelyä koskevat säännökset ja ehdottaa uutta 2 momenttia.

23 §. Valiokunta ehdottaa 1 momenttia täsmennettäväksi lisäämällä viittauksen 18 §:ään. Lisäksi valiokunta ehdottaa teknistä täsmennystä rikosnimikkeeseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

auktorisoiduista kääntäjistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku	
Soveltamisala	
1 § (Kuten HE)	
2 luku	
Kääntäjän auktorisointi ja käännöksen pätevyys	
2—6 § (Kuten HE)	
3 luku	
Auktorisoidun kääntäjän tutkinto	
7—9 § (Kuten HE)	
4 luku	
Auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmän toimeenpano	
10—14 § (Kuten HE)	

5 luku	
Erinäiset säännökset	
15 §	
<i>Auktorisoitujen kääntäjien rekisteri</i>	
Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta ylläpitää auktorisoiduista kääntäjistä rekisteriä näiden toiminnan valvontaa ja auktorisointien jatkamista varten <i>sekä sen varmistamiseksi, että kääntäjäpalveluja tarvitsevat voivat varmistua auktorisoinnin voimassaoloajasta.</i> Rekisteriin tallennetaan auktorisoidun kääntäjän nimi, henkilötunnus, osoite sekä tiedot siitä, mistä kielestä mihin hänet on auktorisoitu tekemään käännöksiä. Tiedot on poistettava rekisteristä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 2 kuukauden kuluttua siitä, kun auktorisointi on päätynyt tai peruutettu.	
<i>Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään tutkintolautakunta voi yleisen tietoverkon välityksellä julkaista tiedot auktorisoidun kääntäjän nimestä, asuinkunnasta sekä siitä, mistä kielestä mihin kieleen hänet on auktorisoitu tekemään käännöksiä. Kääntäjällä on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.</i>	
16—21 § (Kuten HE)	

22 §

Muutoksenhaku

(1 mom. kuten HE)

Opetushallituksen päätökseen, joka koskee arvioijan merkintää tai poistamista arviointirekisteristä, ei saa hakea muutosta valittamalla. Asianosaisella on oikeus vaatia kirjallisesti oikaisua Opetushallituksen päätökseen 21 §:n 2 momentissa tarkoitetussa määräajassa Opetushallitukselta. Opetushallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen, joka koskee arviointirekisteristä poistamista, saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. (Uusi)

23 §

Rangaistussäännökset

Joka 18 §:n vastaisesti käyttää auktorisoidun kääntäjän nimikettä, on tuomittava ***auktorisoidun kääntäjän nimikkeen väärinkäyttämisestä*** sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaan rangaistusta.

Rangaistus 19 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa *kuin rikoslain 38 luvun 1 §:ssä* säädetä ankarampaa rangaistusta.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

24 ja 25 §
(Kuten HE)

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Raija Vahasalo /kok
vpj. Tuomo Hänninen /kesk
jäsen. Claes Andersson /vas
Timo Heinonen /kok
Anneli Kiljunen /sd
Sanna Lauslahti /kok
Jukka Mäkelä /kok
Mikaela Nylander /r

Lauri Oinonen /kesk
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /kesk
Leena Rauhala /kd
Tommy Tabermann /sd
Jutta Urpilainen /sd
Mirja Vehkaperä /kesk
Henna Virkkunen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.